

בש"פ 1785/19 - בלסם שראיעה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1785/19

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העוררת: בלסם שראיעה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד במ"ת 13538-12-18 מיום 25.2.2019 שניתנה על ידי כב' השופט ח' טרסי

תאריך הישיבה: י"א באדר ב' התשע"ט (18.3.2019)

בשם העוררת: עו"ד נביל זינאתי

בשם המשיבה: עו"ד קובי מושקוביץ

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט ח' טרסי) במ"ת 13538-12-18 מיום 25.2.2019, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרה של העוררת עד תום ההליכים המשפטיים נגדה.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 6.12.2018 הוגש כתב אישום נגד העוררת ושבעה נאשמים נוספים, בגדרו יוחסו לה שתי עבירות של הכנסת ציוד רדיו טלפון נייד (רט"ן) אל תוך בית סוהר במטרה לפגוע בביטחון המדינה או לסייע לארגון טרור בצוותא חדא לפי סעיף 52(ב)(2)(א) בנסיבות סעיף 35(ב)(3) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 (להלן: הפקודה), יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); עבירת ניסיון להעמדת אמצעים לארגון טרור בצוותא חדא לפי סעיף 23 לחוק המאבר בטרור, התשע"ו-2016, יחד עם סעיפים 25 ו-29 לחוק; שלוש עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק; שלוש עבירות של קשירת קשר לעוון לפי סעיף 499(א)(2) לחוק; וכן עבירה של שיבוש הליכי חקירה לפי סעיף 244 לחוק – וזאת בשלושה אישומים נפרדים.

3. על פי המתואר באישום הראשון ובאישום השלישי שבכתב האישום, בשלהי שנת 2014 או בסמוך לכך, וכן במהלך שנת 2016 או בסמוך לכך, העוררת ושניים אחרים נענו להצעתו של מכר משותף להצטרף לתכנית שרקח עם חברו להברחת טלפונים סלולריים לאסירים ביטחוניים השוהים בכלא נפחא ובכלא אשל.

לקראת כל אחת מההברחות התקיימה פגישה מקדימה לצורך תכנון ההברחה וחלוקת תפקידים בין המעורבים. בהתאם לתכנון, העוררת היא שאספה את הטלפונים הסלולריים שהחבורה תכננה להבריח לבתי הכלא ממכרה שהציע לה להצטרף להברחה, והעבירה אותם לשניים האחרים, אשר נטלו אותם עימם והשליכו אותם אל תוך שטח הכלא לאחר ביצוע תצפית מקדימה. במסגרת ההברחה הראשונה הוברחו 30 טלפונים סלולריים לכלא נפחא; ובמסגרת ההברחה השנייה הוברחו 39 טלפונים סלולריים לכלא אשל.

4. על פי המתואר באישום הרביעי, במועד שאינו ידוע במדויק, העוררת, בן זוגה, והשניים האחרים עימם שיתפה פעולה בעבר לשם ביצוע ההברחה, נענו פעם נוספת להצעת מכרם להבריח טלפונים סלולריים לאסירים ביטחוניים השוהים בכלא נפחא. ואף זו הפעם נפגשו המעורבים, ובהם העוררת, לצורך תכנון פרטי ההברחה. בהמשך, העוררת ומכרה, שהציע לה להצטרף להברחה, נסעו יחד לחברו של האחרון בשלוש הזדמנויות שונות לצורך קבלת כספים שנועדו למימוש התכנית, בסכום כולל של כ-30,000 ש"ח. לטובת ההברחה המתוכננת נרכשו רחפן ואמצעים נוספים אשר באמצעותם ביקשו חברי החבורה להכניס את הטלפונים הסלולריים לשטח הכלא; נאסף מודיעין מקדים, הן על בסיס מידע שהתקבל מתוך הכלא והן על בסיס סיורים ותצפיות בנערכו בסמוך לו; ובוצעו "הטסות ניסוי" לשם תרגול ההברחה.

בחודש ספטמבר 2018 או בסמוך לכך, נכנס אחד מחברי החבורה לישראל שלא כדין, ובסיועה של העוררת, הגיע לביתה המשותף שלה ושל בן זוגה, ואף שהה ולן במקום כשבוע ימים.

בהמשך, ביום 5.10.2018 אספה העוררת כ-60 טלפונים סלולריים ממכרה, ונסעה בליווי בן זוגה ושניים אחרים בחבורה לאזור כלא נפחא – שם ביצעו הטסת ניסוי נוספת.

משהניסוי לא צלח והרחפן התרסק, הארבעה החלו בחיפושים אחריו תוך שהעוררת ובן זוגה נותרו בסמוך לרכבם בעוד השניים האחרים התרחקו מהמקום. כעבור זמן קצר, הגיעו למקום כוחות משטרה אשר עצרו את העוררת ובן זוגה – ואילו השניים האחרים עמוד 2

נמלטו.

זמן קצר לאחר ששחררה ממעצרה, ולפני שנעצרה בשנית ביום 12.11.2018, פנתה העוררת לאדם שהעביר לידיה את הטלפונים הסלולריים, וביקשה כי יעלימם מהשטח.

5. בדבדעם הגשת כתבה אישום הוגשה בקשה למעצרה של העוררת עד לתום ההליכים המשפטיים נגדה.

בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתה של העוררת וכי קמה עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), שכן קיים יסוד סביר לחשש כי תסכן את בטחון הציבור ואת בטחון המדינה. בפרט נטען, כי המסוכנות הנשקפת ממעשי העוררת נלמדת מהדפוס החוזר במעשים המיוחסים לה; מהיקף ההברחות המשמעותיות, במסגרתם הוברחו למעלה מ-60 טלפונים סלולריים ונעשה ניסיון להברחת 60 טלפונים נוספים; מהתחכום שהיה כרוך במעשים וכלל תכנון ואיסוף מודיעין מקדים; ומכך שהטלפונים נועדו לשמש אסירים ביטחוניים.

עוד נטען, כי לנוכח מאמצייה של העוררת להעלמת הטלפונים הסלולריים שנותרו בסמוך למקום שבו נעצרה לאחר שחרורה, קמה עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים, שכן קיים יסוד סביר לחשש כי שחרורה יוביל לשיבוש הליכי משפט.

6. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 6.12.2018 הסכימו באי-כוח הצדדים, ובכלל זה בא-כוחה של העוררת, לקיומו של "ניצוץ ראיתי" התומך בחשדות המיוחסות להם, ולמעצמם עד להחלטה אחרת.

לצד זאת, לנוכח נסיבותיה האישיות של העוררת ביקש בא-כוחה להפנותה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר מעצר, עוד בטרם הדיון בראיות, לצורך בחינת חלופת מעצר עד לתום ההליכים.

בית המשפט המחוזי (השופט ע' קובו) הורה על מעצרה של העוררת עד להחלטה אחרת, כפי שהוסכם, אך דחה את הבקשה להפנותה לשירות המבחן לנוכח חלקה המשמעותי במעשים המיוחסים לה בכתב האישום.

7. דיון בערר על החלטה זו התקיים בפני בית משפט זה (השופט ע' גרוסקופף) ביום 19.12.2018, במהלכו הודגש החשש כי ילדיה העוררת יותרו ללא השגחה הולמת במהלך תקופת מעצרה.

אולם, לבסוף נמחק הערר, לאחר שבדיון שהתקיים למחרת, ביום 20.12.2018, הורה בית המשפט המחוזי (השופט ע' קובו), בהסכמת הצדדים, כי העוררת תופנה לשירות המבחן עוד בטרם הדיון בראיות לצורך הכנת תסקיר מעצר.

8. במסגרת תסקיר המעצר מיום 15.1.2019, צוין כי "קיים סיכון בינוני-גבוה להישנות עבירות דומות" מצידה של העוררת, וכי מאחר שבשלב זה לא הוצגה חלופת מעצר מתאימה, שירות המבחן אינו סבור כי יש לשחררה ממעצר.

9. למחרת, ביום 16.1.2019, נעתר בית המשפט המחוזי (השופט ח' טרסי) לבקשת בא-כוח העוררת כי תינתן לו שהות נוספת להצעת חלופת מעצר מתאימה, והורה על עריכת תסקיר מעצר משלים בעניינה.

10. במסגרת תסקירי המעצר המשלימים מיום 17.2.2019 ומיום 24.2.2019, בחן שירות המבחן את התאמתם של חמישה מפקחים מבני משפחתה של העוררת, ובא בהמלצה לשחררה לחלופת מעצר לצד מתן צו פיקוח מעצר למשך 6 חודשים.

11. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט המחוזי ביום 25.2.2019 גובשה הסכמה לקיומה של תשתית ראייתית לכאורה למיוחס לה בכתב האישום, ובכלל זה בעבירות הביטחוניות המיוחסות לה, לנוכח ידיעתה כי הטלפונים נועדו להגיע לידי אסירים ביטחוניים.

כמו כן הוסכם כי אין בנמצא ראיות המעידות על קיומו של מניע אידאולוגי או מטרה לפגוע בבטחון המדינה.

לצד זאת, ביקש בא-כוח העוררת לשחררה לחלופת מעצר בהתאם להמלצת שירות המבחן, וביקש כי בית המשפט יתרשם מהמפקחים המוצעים.

12. בהחלטתו בתום הדיון, ביום 25.2.2019, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרה של העוררת עד תום ההליכים המשפטיים נגדה, בציינו כי "אין חולק" כי המעשים המיוחסים לעוררת מקימים עילת מעצר בגין מסוכנותה, וכי העבירות הביטחוניות המיוחסות לה מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית.

כן הדגיש בית המשפט את "הסיכון הרב הכרוך במסירתם של טלפונים סלולריים לידי אסירים ביטחוניים החברים בארגוני טרור" בכלל, ואת המסוכנות הנשקפת "מההתארגנות הנוכחית, מהיקפה ומתקופת פעילותה הממושכת", אשר פעילותם לוותה "לכל הפחות באדישות מוחלטת" לפגיעה האפשרית שעלולים היו לגרום לבטחון המדינה.

משכך, קבע בית המשפט כי המעשים המיוחסים לעוררת מלמדים על "רף מסוכנות גבוה" אשר "מעצים לנוכח חלקה ומעמדה של המשיבה (העוררת - י' א') בהתארגנות, ומתגבר אף יותר לנוכח דפוסי האישיים ורמת הסיכון המוערכת על פי תסקיר שירות המבחן".

לאור זאת, וחרף נסיבותיה האישיות של העוררת, הורה בית המשפט על מעצרה עד תום ההליכים המשפטיים נגדה, מבלי להתרשם באופן ישיר מהמפקחים המוצעים.

טענות הצדדים בערר

13. מכאן הערר שלפניי, בגדר טוענת העוררת כי בית המשפט המחוזי הפרז ברמת המסוכנות שייחס לה, וזאת, בין היתר, מאחר שלא הוכח קיומו של מניע אידאולוגי ברקע למעשיה.

עוד נטען כי בהחלטתו, בית המשפט לא העניק משקל מספק להמלצת שירות המבחן לשחרר את העוררת לחלופת מעצר. זאת, על אחת כמה וכמה לנוכח נסיבותיה האישיות הקשות, ובכלל זה החשש כי בנה הפעוט יותר ללא השגחה הולמת מאחר שהיא ובן זוגה שוהים בשלב זה במעצר.

14. בדיון שהתקיים לפניי ביום 18.3.2019, בא-כוח המשיבה סמך ידיו על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בפרט, הדגיש בא-כוח המשיבה כי במסגרת הסכמות הצדדים צוין כי העוררת הייתה מודעת לכך שהטלפונים הסלולריים נועדו לשמש אסירים ביטחוניים. כן נטען כי נסיבותיה האישיות של העוררת אינם מצדיקים את שחרורה לחלופת מעצר.

דין והכרעה

15. לא ניתן להקל ראש בחומרת מעשיה של העוררת, אשר נטלה חלק משמעותי בהתארגנות שהבריחה לבתי הכלא למעלה מ-60 טלפונים סלולריים, ותכננה לבצע הברחה נוספת של 60 טלפונים נוספים. זאת, מתוך ידיעה כי הטלפונים נועדו לשמש אסירים בטחוניים.

בית משפט זה הדגיש לא אחת את החומרה היתירה שבעבירות אלו, ואף הדגיש כי המסוכנות הנשקפת מהן עשויה להצדיק את מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו –אף אם המניע למעשיו היה כלכלי בלבד (ראו למשל בש"פ 550/18 פלוני נ' מדינת ישראל (1.2.2018)).

החומרה שבעבירות אלה משמעותית במיוחד כאשר אותם אסירים בטחוניים ממשיכים לפעול נגד המדינה מתוך כותלי הכלא, שהרי מכשירי הטלפון הם שמאפשרים להם להמשיך להיות מעורבים בפעילות בטחונית נגד המדינה. עובדה זו נכונה גם בנסיבות שבהן הוסכם כי לא היה מניע אידיאולוגי בבסיס המעשים המיוחסים לעוררת.

16. לא נעלמו מעיני השלכות המעצר על בנם הפעוט של העוררת וכן זוגה אשר עימם עובר למעצרו.

בית משפט זה עמד בעבר על כך שבמסגרת מכלול השיקולים שיש לבחון בהחלטה על מעצר עד תום ההליכים, יש להתייחס גם להשלכות המעצר על ילדי הנאשם, ובפרט, לקיומה של מסגרת מתאימה עבורם בתקופת המעצר (ראו למשל: בש"פ 5456/08 נחמיני' מדינת ישראל (10.7.2008); בש"פ 2671/11 היועץ המשפטי לממשלה נ' מישלובל (28.4.2011)).

כך, בעניין יזרעאילובנקבע כי:

"שיקול זה עמד לנגד עיני בית המשפט בהחלטתם על מעצר עד תום ההליכים, בשים לב לחומרת העבירה בהדובר, וכן בשים לב לפתרונות הזמניים העומדים לפעוט, היינו, היכיהאמצוי בתקופת המעצר. כאשר נתברר לבית המשפט כי הקטין היה אמצוי בקרב משפחתו, אף אם אין מדובר בהוריו, הוא נטה שלא לאפשר חלופת מעצר [...] לעומת זאת, כאשר נתברר לבית המשפט כי לקטין אין מסגרת מתאימה, ועלול להיות נתון לחסדי זרים או רשויות הסעד, הוא נטה לאפשר חלופת מעצר (בש"פ 10235/05 יזרעאילוב נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (06.11.2005)).

17. בענייננו, הוצגו בפני בית המשפט המחוזי תסקירי המעצר, במסגרתם הובהר כי שתי בנותיה של העוררת מנישואין קודמים שהיו אצל אימה עובר למעצרה במעין "אפוטרופסות משותפת", ומכאן כי קיימת מסגרת מתאימה עבורן אף בתקופת מעצרה.

כמו כן, מדברי באת-כוח המשיבה בדיון שהתקיים בפני בית משפט זה בבש"פ 8895/18 ביום 19.12.2018, עולה כי מאז מעצרה של העוררת ילדיה שוהים בחיק קרובי משפחתם.

18. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח באדר ב' התשע"ט (25.3.2019).

